

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Janusz Kowalski

Warszawa, 28 listopada 2023 r.
znak sprawy: DRE.pr.053.184.2023

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: postulatów Krajowej Rady Izb Rolniczych w zakresie sytuacji na rynku zbóż

Szanowny Panie Prezesie,

w nawiązaniu do Pana pism z 30 października br. (znak: KRIR/MR/1148/2023) i 10 listopada br. (znak: KRIR/MR/1197/2023) dotyczących stanowiska Zarządu Lubelskiej Izby Rolniczej w sprawie pomocy producentom kukurydzy oraz pisma z dnia 10 listopada br. (znak: KRIR/MR/1199/2023) dotyczącego wniosku Dolnośląskiej Izby Rolniczej o wprowadzenie dopłat do wszystkich asortymentów na takiej zasadzie, jak za zboże sprzedane przez rolników z ubiegłorocznych zbiorów informuję, że ceny zbóż w kraju podążają za cenami zbóż na rynku unijnym i światowym. Wynika to z faktu, że rynek zbóż jest rynkiem globalnym, a krajowy rynek zbóż jest ściśle powiązany z rynkiem unijnym i światowym, ponieważ zboże jest towarem, transportowanym w każdy region świata. Obecnie spadki cen odnotowuje się na całym świecie.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie może regulować cen, ponieważ funkcjonujemy w gospodarce wolnorynkowej i byłoby to niezgodne m.in. z przepisami unijnymi. Poza tym jeśli stabilizacja rynku miałaby polegać na utrzymaniu wysokich cen zbóż i rzepaku na rynku krajowym, w sytuacji spadku cen na rynkach międzynarodowych, to taka stabilizacja doprowadziłaby do: załamania eksportu ww. produktów z Polski z uwagi na to, że polskie produkty nie byłyby konkurencyjne cenowo na rynku europejskim i światowym, a tym samym załamania krajowego rynku zbóż i rzepaku z uwagi na brak możliwości upłynnienia nadwyżek, a także do zwiększenia przywozu zbóż i rzepaku do Polski, ponieważ produkty te na całym świecie byłyby tańsze niż w Polsce.

Dlatego też wprowadzono pomoc dla rolników, w sytuacji spadku dochodów ze sprzedaży ich płodów rolnych z uwagi na skutki wojny za naszą wschodnią granicą, m.in.: dopłaty do sprzedanych zbóż i rzepaku (ponad 3,6 mld zł), do zakupu nawozów (ponad 2,5 mld zł), paliwa rolniczego (ok. 1,9 mld zł), do zakupu materiału siewnego, oraz dla producentów rolnych, którzy w latach 2022-2023 nie otrzymali zapłaty za sprzedaną kukurydzę. Rolnicy mogą także skorzystać z kredytu płynnościowego (2%), a także z kredytu skupowego (2%).

Prowadzimy także inne działania mające na celu stabilizację rynku. Polegają one m.in. na:

- rozbudowie infrastruktury transportowej, drogowej i przeładunkowej w Polsce oraz współpracy z eksporterami, dzięki czemu możliwe było zwiększenie eksportu zbóż z Polski do historycznie wysokich poziomów. W sezonie 2022/2023 (1.07.2022 – 30.06.2023) z Polski wyeksportowano 12,8 mln ton zbóż, o 3,6 mln ton więcej niż w sezonie 2021/2022 i o 8,44 mln ton więcej niż w sezonie 2019/2020;

- zwiększaniu tranzytu ukraińskich zbóż i rzepaku przez terytorium Polski do historycznie wysokich poziomów - z miesięcznego poziomu ok. 130 tys. ton w I kwartale br. do 350 tys. ton w październiku 2023 r. Oznacza to ok. 3-krotny wzrost tranzytu;

- wsparciu dla rolników na rozbudowę silosów i magazynów zbożowych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Daje to ponad 1 milion ton dodatkowej pojemności magazynowej;

- zablokowaniu w połowie kwietnia 2023 r. importu zbóż i rzepaku z Ukrainy, a od 16.09.2023 r. także niektórych produktów ich przetwórstwa. Zakaz obowiązuje do odwołania;

- pomocy finansowej dla firm, które skupiły kukurydzę mokrą w 2022 r. i są w złej kondycji finansowej na skutek skokowego spadku cen kukurydzy zakupionej przez te firmy w zeszłym roku i braku możliwości sprzedaży kukurydzy bez straty. Pomoc pozwala na kontynuację skupu kukurydzy od rolników przez te firmy w trakcie tegorocznych żniw kukurydzianych;

- zgłaszaniu problemu niskich cen zbóż, szczególnie kukurydzy, na forum Unii Europejskiej.

Zbiory kukurydzy w Polsce w bieżącym roku mogą wynieść ok. 8 mln ton w porównaniu do rekordowej produkcji kukurydzy w 2022 r. - 8,3 mln ton. Zbiory kukurydzy i powierzchnia zasiewów w 2022 i 2023 r. były około dwukrotnie wyższe od średniej w 2019 roku i w latach wcześniejszych. Tymczasem zużycie kukurydzy w Polsce w ostatnich latach wzrosło w dużo mniejszym stopniu niż produkcja tj. do ok. 4,5 mln ton. Dlatego dla zbilansowania rynku w sezonie 2023/2024 będzie trzeba utrzymywać wysoki eksport kukurydzy. Duże zapasy zbóż są zatem wynikiem nie tylko przywozu z Ukrainy, ale też wysokiej produkcji w kraju w ostatnich latach. Większa podaż na rynku tworzy presję na spadki cen kukurydzy.

W kwestii postulowanego wprowadzenia interwencyjnego skupu kukurydzy, do uruchomienia którego, potrzebna jest decyzja Komisji Europejskiej informuję, że zgodnie z przepisami unijnymi, może odbywać się maksymalnie po cenie 101,31 euro za tonę suchego ziarna, zatem nie należy się spodziewać, aby rolnicy byli zainteresowani sprzedażą kukurydzy w ramach interwencji po takich cenach. Natomiast w związku z wysoką produkcją kukurydzy w tym roku Spółka Elewarr zapowiedziała, że skupi ok. dwukrotnie więcej kukurydzy mokrej od rolników niż w roku ubiegłym.

W celu zwiększenia możliwości wykorzystania zarówno krajowej produkcji kukurydzy, jak i produkowanego z niej bioetanolu, ustawą z dnia 13 lipca 2023 r. *o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu*, wprowadzono zmiany w zasadach funkcjonowania krajowego rynku biopaliw. W wyniku tych zmian, z dniem 1 stycznia 2024 r. wprowadzony zostanie

europejski standard benzyny E10 w ramach paliw E95, polegający na zwiększeniu udziału biokomponentów z 5% objętości do 10% objętości benzyn, co powinno zwiększyć zapotrzebowanie na bioetanol, a tym samym zboża o dodatkowe około 400-500 tys. ton. Obecnie do produkcji bioetanolu na cele biopaliwowe w Polsce wytwórcy wykorzystują około 790 tys. ton krajowej kukurydzy. W pierwszym półroczu 2023 r. wytwórcy przetworzyli na bioetanol około 370 tys. ton kukurydzy wyprodukowanej w Polsce. Deklarowane moce produkcyjne wynoszą około 744 tys. ton bioetanolu.

Przedstawiając powyższe informuję, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco monitoruje sytuację na rynku zbóż i podejmuje działania na tym rynku w celu jego stabilizacji.

Z wyrazami szacunku

Janusz Kowalski

/podpisano elektronicznie/